

Yüksek Sağlık Şurası'nın sağlık hukukumuzdaki yeri

Prof. Dr. Sedat Işık

1985 yılında doçent olarak Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyoloji Anabilim Dalı'nda göreve başladı. Anabilim dalının kuruluşunu gerçekleştirdikten sonra 2004 yılında anabilim dalı başkanlığından ayrıldı. Halen aynı yerde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Yüksek Sağlık Şurası üyeliğinin yanında, TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu ve TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü Projesi Yürütme Kurulu üyeliklerini sürdürmektedir.

Yüksek Sağlık Şurası, "Çalışma Usûl ve Esasları Hakkında Yönerge"de de belirtildiği gibi "... ülkenin sağlık ile ilgili konularında danışma işlevi görmek ve önemli sağlık konuları hakkında Sağlık Bakanlığına, tıp mesleklerinin uygulamasından doğan adli konular hakkında adli mercilere görüş vermek üzere..." kurulmuştur.

Dayanağını 1219, 1593 sayılı yasalar ve 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'den almaktadır.

Yüksek Sağlık Şurası, doğal ve seçilmiş üyelerden, sekreteryadan, danışma kurullarından ve ihtisas komisyonlarından oluşur.

Şûranın doğal üyeleri: Sağlık Bakanı (Başkan. Katılmadığında yerine vekâleten Müsteşar), Tedavi Hizmetleri Genel Müdürü, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü, 1. Hukuk Müşaviri'dir.

Seçilmiş üyeler, uzmanlık alanlarının önde gelen, deneyim ve birikimleriyle anılan kişilerden belirlenirler. Şûrada bulunmasına karar verilen uzmanlık dalları ise dosya dağılımına göre saptanır.

Seçilmiş üyeler bir yıl süreyle görev yaparlar. Görev süresi dolan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Şûra üyeliğine yeniden seçilmek olanaklıdır.

Yüksek Sağlık Şurası'nın en önemli organı kuşkusuz sekreteryadır. Toplantı gündeminin belirlenmesi, görüşülen dosyaların sonuçlandırılması, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmaların yapılması ve belgelerin arşivlenmesi sekreteryanın görevidir. Yönergeye göre;

"a) Görüşülecek konuların ön incelemesini yapmak ve düzenli olarak dosyalamak, şûranın toplantılarında ele alınacak konulardan şûra başkanının

uygun gördüklerinin danışma kurullarına intikalini sağlamak,

b) Adli makamlardan intikal eden dosyaların ihtisas komisyonlarınca incelenmesini, bilimsel görüş ve rapor hazırlanmasını, bu konuda gerekli destek hizmetlerinin verilmesini sağlamak,

c) Tespit edilecek toplantı tarihi, gündemi ve ilgili belgeleri üyelere iletmek,

d) Toplantı sonucu alınan kararlarla ilgili işlemleri yürütmek ve ilgili makamlara ulaştırmak,

e) Bakanlık ya da Genel Müdürlükçe verilecek, şûranın görev alanına giren diğer hususlardaki işleri yürütmek." sekreteryanın görevidir.

Danışma kurulları, şûranın Bakanlığa görüş vermek üzere elde aldığı konulara gerek duyulduğunda başvuru kurullardır. İncelenecek konu ile ilgili uzmanlardan oluşan, uzmanlık alanları ve uzman sayıları konuya göre belirlenen bu kurullar, görüşlerini şûraya sunarlar.

Yönergeye göre danışma kurulları, "Şûranın toplantılarında ele alınacak konular ile ülkedeki sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik olarak Bakanlık tarafından tespit edilecek önemli konular hakkında danışma görevi yapmak; teknik görüş ve önerilerini şûraya sunmak..." üzere oluşturulmuşlardır.

İhtisas komisyonları ise, "...mahkemelerden gelen tıbbî meslek hatalarına yönelik dosyaları incelemek, şûraya bilimsel görüş ve rapor vermek üzere..." kurulurlar. Tıpta uzmanlık alanlarından yeterli sayıda uzmanın katıldığı kurullardır. Kadın-doğum, cerrahi, iç hastalıkları v.b. gibi uzmanlık alanlarının temsilcilerinin yer aldığı yapılanmalardır.

Yargıdan gelen dosya, hangi uzmanlık alanını ilgilendiriyorsa o ihtisas komisyonuna sekreteryaya tarafından iletilerek şûraya sunulmak üzere görüş alınır. Konu birden çok uzmanlık alanı ile ilgili ise ilgili uzmanlık alanlarının komisyonlarından görüşler istenmektedir.

Şûraya sekreteryaya yolu ile ulaşan görüşler, dosyadaki bilgi ve belgeler eşliğinde üyelerce tartışılmakta ve karara bağlanmaktadır.

Dava dosyaları şûraya tamamlandıktan sonra gelmektedir. Bilirkişi görüşleri, adli tıp raporları ve hasta belgeleri eksiksiz olarak dosya içeriğinde yer almaktadır. Tersine durumlarda şûra eksikliklerin giderilebilmesi için ilgili mahkemeye başvurulabilmektedir.

Dosya eşliğinde mahkemelerden gelen sorular genellikle:

Dikkatsizlik ve tedbirsizlik sonucu ya-

ralama ya da ölüm olup olmadığı;

Mesleki hata ve ihmalin bulunup bulunmadığı;

Mesleki kusur ve tıp kurallarına uygun-suzluğun olup olmadığı;

Görevi ihmal ve müessir fiilin bulunup bulunmadığı;

Görevi kötüye kullanmanın söz konusu olup olmadığı;

Kurallara, tüzük ve yönetmeliklere aykırı davranışın bulunup bulunmadığı;

biçiminde olmaktadır.

Bütün bu soruları özetlemek gerekirse, sorulan, "Sağlık görevlisi ya da görevlisinin olaydaki davranışlarının güncel tıbbin gerektirdiği işlemlerden olup olmadığı, kişinin yapması gerekenlerde savsaklama, özensizlik ve kusurun olup olmadığı..."dır.

Şimdi mahkemelerden gelen dosyaların sekreteryaya tarafından şûraya sunulmak üzere nasıl hazırlandığına bakalım:

Önce adli makamlardan gelen dosyaya bir ön inceleme numarası verilir, kayda alınır. Hukuk müşavirinin de içinde bulunduğu sekreteryaya tarafından bir ön inceleme yapılır. Şûranın görev alanına girmediği açıkça anlaşılana, sağlıklı olarak incelenmesine ve karar verilmesine uygun olmayan, eksikleri bulunan dosyalar ilgili makamlara gerekçeleri ile geri gönderilir.

Ön incelemelerden sonra şûrada görüşülecek dosyalar, geliş sırasına göre düzenlenir, esas numaraları verilir. Bu aşamada sekreteryada görev yapan hekim raportörler gerekli işlemleri yürütürler. İhtisas komisyonları ile ilişkiler sekreteryanın hekim raportörleri aracılığı ile yürütülür. Raportörler, hazırlık sırasında özellikle; dosyanın hangi mahkeme ve savcılıktan geldiğini, ne sorulduğunu, olay ya da olaylarla ilgililerin adlarını, olay ya da olayların ortaya çıkış ve gelişimlerini, zaman sürecini, nerede ya da nerelerde geçtiğini, kişilerin olaya katılış biçimlerini, etkilenen kişi ya da kişilere uygulanan inceleme ve tedavileri, işlemleri tüm ayrıntıları ile ortaya koyarlar.

Ayrıca olay ya da olaylarla ilgileri bulunanların ifadeleri, suçlanan kişilerin ifadeleri, adli tıp raporları, bilirkişi ve muhakkik raporları gözden geçirilir.

Bu şekilde incelenerek, ihtisas kurulları-

Şûra, dava konusu olan olay ya da olayları ve ilgili kişilerin davranışlarını etik açıdan da irdeler. Bir anlamda bir etik kurul olarak da çalışır. Bu nedenle rahatlıkla söylenebilir ki şûra hukuki görüşünü hem akademik hem de bir etik kurul olarak oluşturur...

Yüksek Sağlık Şurası, gerek oluşum biçimi, gerekse de konularına yaklaşımı ile sağlık hukuku alanında vazgeçilemeyecek bir kurum niteliği taşımaktadır.

nın görüşleri de eklenecek dosya şûra gündemine alınır. Üyeler dosyayı, ihtisas kurulu görüşlerini ve raportör hazırlığını gözden geçirerek incelerler. Şûra toplantıları sırasında konuşmalar sesli olarak kayda geçer. Görüşmeler tamamlanınca başkan oylama yaptırır. Oylama sonucuna katılmayan üyeler, karşı oy yazısı yazabilirler. Çekimser kalınamaz.

Şûra üyelerinin büyük çoğunluğu akademisyenlerdir (doğal üyeler de buna dâhildir). Bu nedenle şûra tam bir akademik kurul olarak çalışır. Konuların ele alınışı, yorumlanmaları akademik ilke ve yöntemler kılavuzluğunda gerçekleşir. Doğal üyeler arasında bulunan birinci hukuk müşaviri, gerek duyarsa görüşmeleri yargının istediği yanıtlar doğrultusunda yönlendirir.

Diğer taraftan şûra, dava konusu olan olay ya da olayları ve ilgili kişilerin davranışlarını etik açıdan da irdeler. Bir anlamda bir etik kurul olarak da çalışır. Bu nedenle rahatlıkla söylenebilir ki şûra hukuki görüşünü hem akademik hem de bir etik kurul olarak oluşturur.

Yüksek Sağlık Şurası, gerek oluşum biçimi, gerekse de konularına yaklaşımı ile sağlık hukuku alanında vazgeçilemeyecek bir kurum niteliği taşımaktadır.